

[Bodil Thrane]

Dette lovforslag, nr. L 47, er således en genfremsættelse, som Venstre kan anbefale, og vi har bemærket ikrafttrædelsestidspunktet, den 1. januar 1992, som giver god tid til at mærke Kort- og Matrikelstyrelsens materiale og dermed sikre ophavsretten.

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg skal bare sige, at SF kan støtte dette lovforslag.

Kirsten Jacobsen (FP):

Fremskridtspartiet kan også støtte lovforslaget om ophævelse af stempelafgift af topografiske kort. Det er jo en gammel reminiscens. Vi havde også engang Københavns Universitets almanakprivilegium. Det har vi fået ophævet på Fremskridtspartiets foranledning engang i 1970'erne, og selv om denne lov også godt kunne have været ophævet for længe siden, er det jo bedre sent end aldrig. Så kan det være, vi inden længe også får fjernet Christian V's Danske Lov og Jydske Lov fra den nuværende danske lovsamling.

Sonja Albrink (CD):

Jeg skal bare meddele, at CD kan støtte lovforslaget og vil medvirke til en hurtig og positiv udvalgsbehandling.

Jørgen Estrup (RV):

Som andre kan vi fra radikal side også støtte lovforslaget. Men der er måske alligevel et par principielle ting, som jeg ikke kan lade være med at give en kommentar med på vejen.

Vi er naturligvis enige i, at hvis en lov er overflødig, så skal den ophæves. Der er ingen grund til, at lovjunglen gøres endnu mere uigennemsigtig af en række for længst afdøde vækster, og lov om stempelafgift af topografiske kort er fra 1929. Så noget tyder i hvert fald på, at det kan være småt med livskraften.

Loven har hidtil været en slags sikkerhedsnet for, at Kort- og Matrikelstyrelsen kunne håndhæve ophavsretten til de topografiske kort. Nu mener boligministeren altså, at sikkerhedsnettet kan undværes, og at ophavsretten kan sikres ad anden vej.

Den vurdering, som ministeren har, tager vi til efterretning; det er jo ministeren og hans embedsværk, der har den fornødne ekspertise til at foretage en sådan vurdering. Men vi må så til

gængæld lægge vægt på ministerens løfte om at udforme, som der står i bemærkningerne, »en hensigtsmæssig procedure til værn af ophavsretten«. Det er faktisk nødvendigt.

Vi går samtidig også ud fra, at denne procedure kan sikre Kort- og Matrikelstyrelsens indtægter i hidtidigt omfang, uden at udgifterne til håndhævelse af ophavsretten skal sættes i vejret ad anden vej, f.eks. gennem en række retssager.

Lysholm Christensen (KRF):

Der er ikke meget nyt at føje til i forlængelse af det, der er sagt i dag, og hvad der blev sagt sidste gang, lovforslaget var på dagsordenen her, så jeg skal blot sige, at vi gerne medvirker til en hurtig gennemførelse.

Boligministeren (Svend Erik Hovmand):

Også i denne sag vil jeg gerne takke alle ordførere for en positiv behandling af dette lovforslag.

Jeg skal ikke her gå i enkeltheder med de bemærkninger af mere teknisk karakter, der er faldet, men blot nævne, at det spørgsmål, som fru Else Marie Mortensen rejste, naturligvis også vil være velegnet til udvalgsbehandlingen.

Men som sagt: Tak for en bred tilslutning til dette forslag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Boligudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op-hold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af lovforslag nr. L 48:

Forslag til lov om ændring af realkreditlov. (Adgang til at yde lån ved institutskifte, intern revision m.v.).

Af boligministeren (Svend Erik Hovmand). (Fremset 10/1 91).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Jørn Pedersen (S):

På Socialdemokratiets vegne vil jeg gerne fremhæve, at vi ser positive træk i det fremsatte forslag.

Selve ideen med at styrke konkurrencen mellem realkreditinstitutterne er rigtig. Derfor er vi også åbne og positive over for tanken om låntagernes muligheder for at skifte institut.

Hensigten med at gøre intern revision obligatorisk i relation til de mange overbelånings-sager kan vi nemt følge. Vi har generelt den holdning, at overbelåningssager skal forhindres, ligesom vi ønsker rimelige og fornuftige forhold for låntagerne.

De mange uheldige sager, som vi i løbet af 1990 blev bekendt med, kræver visse stramninger. Derfor er det vigtigt, at de ændringer, som vi forlanger, kommer til at virke efter hensigten. Eftersom vi kan have tvivl om, at alle dele i det foreliggende forslag vil virke helt efter hensigten, har vi fra Socialdemokratiets side nogle spørgsmål, som vi gerne vil have besvaret af boligministeren, enten i dag her i salen eller senere i Boligudvalget.

For det første vedrørende den interne revision: Hvilke ændringer vil der ske i institutternes interne revision i forhold til gældende regler for revision? Og stadig vedrørende dette punkt: Hvor omfattende skal de interne revisionsafdelinger være med hensyn til antal ansatte? Hvad skønnes oprettelsen eller udvidelsen af interne revisionsafdelinger at betyde for institutternes administrationsudgifter og låntagernes administrationsbidrag?

For det andet vedrørende den centrale kontrol, der også ligger i forslaget: Hvor mange vurderingsfolk vil institutterne skulle ansætte til efterprøvning af lokale vurderingsfolks værdiansættelse? Er der tale om stikprøvevis efterprøvning eller efterprøvning af alle lånesager?

For det tredje vedrørende de forskellige tilsynsroller, hvor der jo også er lagt op til ændringer: Hvad bliver Finanstilsynets funktion i forhold til revisionsafdelingens opgaver? Og: Hvad er begrundelsen for ikke at lade Finanstilsynet foretage det skærpede tilsyn?

Det fjerde punkt, vi har spørgsmål til, er OECD-reglerne, især bemærkningerne til nr. 3

og nr. 4. Dér lyder spørgsmålet: Hvordan er sammenhængen mellem disse landes muligheder for at oprette en filial i Danmark i forhold til danske institutters muligheder for at oprette filialer i det pågældende land?

Det femte og sidste punkt vedrører de 50-årige indeksslån, hvor man foreslår en udskydelse af vurderingen. Dér vil vi godt spørge: Vil ministeren give en redegørelse for de hidtidige erfaringer med adgangen til at yde 50-årige indeksslån? Selv om ministeren i lovforslaget foreslår at udskyde revisionen i 2 år, vil det være interessant at høre, hvordan ordningen har virket indtil nu.

Som tidligere sagt er Socialdemokratiet enig i, at visse ændringer i lov om realkredit er en nødvendighed. Vi ønsker at sikre os, at ændringerne får den ønskede virkning. Derfor ser vi frem til ministerens svar på de her stillede spørgsmål, som vi mener er væsentlige for den samlede løsning af problemerne.

Danmark har ikke brug for nye fejltagelser på realkreditområdet. Vi har derimod brug for et system, som alle parter kan have tillid til. Socialdemokratiet vil arbejde seriøst for, at vi kan nå dette mål, og vi vil være meget seriøse i det fremtidige udvalgsarbejde og ser frem til et positivt udvalgsarbejde.

Pernille Sams (KF):

I Det Konservative Folkeparti er vi særdeles tilfredse med den større frihedsgrad, som dette lovforslag giver boligejerne.

I takt med kreditforeningernes liberalisering og forøgede interne konkurrence er det vigtigt at følge det op med den større mulighed for at flytte mellem institutterne, som ligger i dette lovforslag. Det vil styrke konkurrencen mellem institutterne og vil forhåbentlig blive til gavn for kunderne, låntagerne. Nu er man ikke læn- gere stavnsbundet til ét realkreditinstitut, fordi man i sin tid valgte netop det.

Også forslagets elementer om styrkelse af den interne revision mener vi er vigtige. Det er nødvendigt at få ryddet op her efter de mange overbelåningssager, og derfor er det nødvendigt med en sådan styrkelse af revisionen.

Det glæder os, at også kreditforeningerne selv er interesseret i at få orden i denne sag, og vi opfatter det som overordentlig vigtigt at få genskabt ro og tillid omkring realkreditlen.

[Pernille Sams]

Vi har kun problemer med en enkelt detalje, som ikke fremgår af selve lovforslaget, men af bemærkningerne. Det drejer sig om bemærkningernes forskrift om, at der i de interne revisionsafdelinger skal ansættes kompetente vurderingsfolk til at efterprøve udlånsafdelingernes vurderinger. Dette forhold vil vi meget gerne have belyst nærmere i forbindelse med udvalgsarbejdet, da det ser ud, som om det er en ændring i forhold til kravene i bank- og sparekasselovgivningen, hvor vi finder at der bør være parallelitet.

I øvrigt vil vi meget nødigt være med til noget, der senere kunne vise sig at være at lægge grundstenen til et statsligt, centralt vurderingskorps.

Men alt i alt et vældig godt lovforslag, som vi har set frem til, siden det blev bebudet, og som vi skal gøre hvad vi kan for at få hurtigt igenem udvalgsarbejdet, så det kan blive vedtaget snarest.

Mejdahl (V):

Der har i det sidste halve år været en heftig debat om realkreditinstitutternes virke. En alt for lang række af fortrinsvis ældre overbelåningssager har været med til at sætte dagsordenen for denne debat. Realkreditinstitutterne har måttet registrere en lang række tab, som sammenlagt er blevet ret så anselige beløb – alt for store beløb.

Disse tab er fremkommet ikke kun ved overbelåningssager, men især på grund af tidernes ugunst, lavinflationen og det, at de ændrede rentefradragsregler i forbindelse med skattereformens gennemførelse har overrasket mange boligejere, som har fået svært ved at klare terminerne, ofte med tab for kreditorer – også realkreditinstitutter – til følge.

Realkreditinstitutterne kan heller ikke sige sig fri for at have disponeret for dristigt – dumdristigt vil nogle sige. En overgang fandtes der ikke rigtig medicin imod volumensygen. Den er nu opfundet; den hedder tab.

Alt det kender vi, og nu har boligministeren i konsekvens af hele denne debat lagt et lovforslag på Folketingets bord. Lovforslaget imødekommer et længe næret ønske om at gøre det muligt for låntagere at skifte realkreditinstitut. Skatteministeren har også fremsat et lovforslag, som foreslår stempelafgift i forbindelse med et sådant institutskifte. Det vil give en utilfreds

låntager mulighed for at flytte sit låneengagement, uden at staten skal kunne indkassere en stempelafgift. Det giver større handlefrihed, og det skærper konkurrencen institutterne imellem.

Lovforslaget gør det også obligatorisk for realkreditinstitutterne at oprette en intern revision med direkte reference til institutternes bestyrelse, på samme måde som pengeinstitutterne har.

Endelig er der en ændring omkring registreringen og tilsynets placering.

I bestemmelsen om intern revision er det foreslået, at den interne revision skal ansætte kompetente vurderingsfolk. Det var en tidligere ordfører, fru Pernille Sams, også inde på. Jeg vil godt bede boligministeren tilkendegive, om det er et første skridt i retning af en central vurderingsmyndighed. Er det tilfældet, bliver jeg betænkelig.

I Venstre er vi af den opfattelse, at det er nødvendigt at foretage sig sådanne ting, som lovforslaget lægger op til. Det er nødvendigt for at undgå, at en lignende situation skal opstå igen med mange overbelåningssager, men det er først og fremmest nødvendigt at gøre noget ekstraordinært for at genskabe tillid og respekt om vort realkreditsystem. Ingen kan være tjent med, at der er skabt usikkerhed om et i øvrigt godt og billigt kreditsystem. Derfor må der ryddes op, så der kan begyndes på en ny æra i realkrediten.

Realkreditinstitutterne har selv et ansvar for og en interesse i, at det sker, men jeg synes også, at vi som politikere må give vort bidrag dertil. Det kan vi gøre ved at bringe lovgivningen på plads, sørge for, at der bliver ryddet helt op og så derefter give realkreditinstitutterne arbejdsro. Det kan de godt trænge til.

Til sidst skal jeg sige, at vi synes, det er rimeligt at udskyde revisionen af bestemmelsen om 50-årige indekslån til opførelse af privat boligbyggeri til udlejning.

Jeg skal således på Venstres vegne anbefale lovforslaget.

Holger K. Nielsen (SF):

Dette lovforslag er jo en udløber af de mange overbelåningssager, der blev rullet op i pressen sidste år, og man må sige, at en del af det i hvert fald har forbindelse med, at den tidligere boligminister var trængt op i en krog og i lutter nød-

[Holger K. Nielsen]

værgе var nødt til at gøre et eller andet, da det blev for groft med alle de mange overbelånings-sager. I den sammenhæng fremkom den tidligere boligminister med forslaget om intern revision af realkreditinstitutterne.

Vi er positive over for den del af lovforslaget, der har at gøre med, at det skal være lettere at skifte realkreditinstitut.

Vedrørende den interne revision kan vi godt være betænkelige ved, om det er tilstrækkeligt i forhold til de mange overbelåningssager. Et af problemerne har jo netop været, at realkreditinstitutterne har haft en helt lemfældig praksis vedrørende værdiansættelser, og at man derfor har kunnet gå ud i de mange overbelåningssager, og vi kan godt være tvivlende over for, om det her er tilstrækkeligt for at få den praksis strammet op.

I sommerens løb var boligministeren også ude med, at der burde være en edb-samkøring i forhold til BBR-registrene. Jeg vil godt spørge boligministeren, om den form for kontrol er fuldstændig ude af ministeriets overvejelser, eller om de tanker om edb-samkøring stadig væk eksisterer i Boligministeriet. Eller er der med det her tale om, at Boligministeriet ligesom vil fraskrive sig ansvaret for at have noget at gøre med kontrol med kreditinstitutterne, og at Finansstilsynet skal fraskrive sig retten? Jeg mener, det er meget vigtigt, at vi fortsat har en ganske stram kontrol med realkreditinstitutternes udlånspraksis.

Jeg mangler et par ting i lovforslaget i forbindelse med, at jeg egentlig også synes, at regeringen, siden vi nu har haft alle disse sager, kunne gøre sig nogle overvejelser om, hvordan demokratiet kunne forbedres i kreditinstitutterne. Som bekendt er der jo i øjeblikket styrelsesrådsvalg til Nykredit, og de, der har været involveret i dette styrelsesrådsvalg, må godt nok korse sig over den måde, demokratiet fungerer på i Nykredit. Fungerede demokratiet sådan i Østeuropa, så ville det sandelig nærmest være en forværring i forhold til den praksis, der faktisk har været.

Det har været næsten umuligt at få demokratiet til at fungere, og det kan i hvert fald i venligste fald kaldes østeuropæiske tilstande, hvor det er næsten umuligt at opstille alternative kandidater, og det er næsten umuligt at få folk til at stemme, hvor man selv skal rekvirere stemmesedler for at komme til at stemme til sty-

relsesrådsvalg i Nykredit, og hvor det er umuligt at få lov til at få en ordentlig diskussion mellem de forskellige kandidater, der er stillet op.

Det, vi forstår ved demokrati, det er da, at alle lånerne kan få mulighed for at deltage i den demokratiske proces. Jeg må tilstå, at det ikke er sådan, Nykredit opfatter ordet demokrati i den praksis, man har udmøntet i valget til styrelsesrådet i Nykredit.

I forlængelse heraf vil jeg sige, at det er jo sådan, at der med den nye realkreditlov, som vi var modstandere af, er mulighed for, at kreditforeningerne kan omdannes til aktieselskaber. Hvis de bliver det, så vil der være tale om en ganske omfattende ændring af kreditforeningernes hele status. Ville det ikke være rimeligt, om lånerne blev spurgt til råds, før de blev omdannet til aktieselskaber? Det er faktisk en tanke, der har været fremme fra flere forskellige sider. Christen Sørensen, professor ved Odense Universitet, har været ude med det. Vi er nogle stykker, der har arbejdet i en bevægelse for demokratisering af kreditforeningerne, der har været ude med den samme tanke, og jeg vil godt høre, om regeringen er helt afvisende over for at få indføjet en bestemmelse i realkreditloven, hvorefter der skal være en urafstemning, hvor de almindelige lånerne kan blive spurgt til råds, før de bliver omdannet til aktieselskaber.

Det har for os at se også noget at gøre med demokrati. Jeg er fuldstændig enig i hr. Mejdahls betragtninger om, at kreditforeningerne er noget unikt i Danmark. Det er et unikt system, der er opbygget, og noget af det unikke byggede på, at kreditforeningerne var demokratiske organer i modsætning til andre aktører på det finansielle marked.

For os at se er det vigtigt at kunne holde fast i det, og derfor vil vi godt understrege vigtigheden i, at demokratiet bliver udviklet, videreudviklet, herunder også at der bliver en mulighed for, at de almindelige lånerne bliver spurgt til råds, hvis der bliver tale om at omdanne dem til aktieselskaber.

Kirsten Jacobsen (FP):

Lovforslaget fra boligministeren skulle med den tekst, det har, naturligvis ikke give anledning til så mange bemærkninger. Når det gør det alligevel, er det jo, fordi der er en årsag til, at vi har fået det.

[Kirsten Jacobsen]

Forslaget går for det første ud på, at man skal give lånerne ret til at skifte kreditforening, og at man skal kunne finansiere det. Det er ret og rimeligt, og det er helt uforståeligt, at man ikke har brudt det monopol, som de tre gamle kreditforeninger i realiteten har siddet på i mange år, fordi der var stempelpligt, hvis man skiftede institut. Fremskridtspartiet har i hvert fald i det sidste år rykket godt for at få det her igennem, og vi er glade for at se det nu.

Må jeg så sige med hensyn til den interne revision, som foreslås her, at det forslag jo kommer på baggrund af den hede sommer, som vi alle oplevede – jeg ikke mindst – hvor vi så, hvor uansvarligt kreditforeningerne opførte sig. Vi så det ene eksempel efter det andet på, at realkreditloven blæste man på – det var bare en eller anden tåbelig ordning, Folketinget havde vedtaget – og der var stående ordre i institutterne til, at den skulle man bare omgå, og man skulle helst gøre det så smart som muligt. Det er såmænd en af direktørerne – ganske vist en tidligere direktør – som har givet denne ordre i sit institut.

Det var jo ret svært at få regeringen til at foretage sig noget overhovedet på trods af skandalernes omfang. Bare for at bringe lidt historie ind i det, så havde jeg diverse spørgsmål igennem 2½ år i Boligudvalget, hvor jeg prøvede på at gøre regeringen begribeligt, hvad det her handlede om. Det var ganske umuligt. Man skød det hen under bordet, og man sagde, at det var et lille problem.

I sommer, efter at sagerne væltede frem på bordet i fuld offentlighed, bad jeg statsministeren gribe ind. Det ville statsministeren ikke, og først engang i august, da det ikke bare handlede om tomme kajanlæg belånt med mange gange værdien og tomme marker ved Århus, greb statsministeren ind, da jeg skrev til ham. Det gav sig bl.a. udtryk i den eksterne revision, som vi nu har haft, hvor boligministerens pressemeddelelse af 3. august 1990, som fulgte i kølvandet på det brev, gav udtryk for, at den skulle være færdig i løbet af tre måneder. Det er seks måneder siden. Vi har ikke set revisionsrapporten endnu. Alle venter med længsel, og jeg har forstået på boligministeren, at nu behøver vi heller ikke at vente så meget længere.

Dernæst fulgte der en pressemeddelelse fra statsministeren, og det er den, jeg gerne vil omtale. Her siger statsministeren, at man ud over

de øjeblikkelige tiltag, som man skulle gøre simpelt hen for at få ligene på bordet og få gjort noget ved overbelåningen, måtte sikre sig ændringer i realkreditloven, som skulle forhindre, at noget sådant fandt sted igen. Der skulle laves foranstaltninger, som skulle sikre en effektivisering af tilsynene. Dernæst skulle der tages initiativ til at se på, hvordan låntagerne skulle få større indsigt og medbestemmelse i institutternes drift.

Det mangler fuldstændig, så det initiativ, boligministeren er kommet med her, opfylder slet ikke det løfte, statsministeren gav i sin pressemeddelelse den 3. august; men det må vi tage op i udvalget.

Jeg synes, det er uanstændigt, at medlemsejede foreninger ikke har ordentligt, reelt demokrati, men på mange punkter nærmest er selvsupplerende. Jeg synes, det er uacceptabelt, at lånerne ikke har flertal i bestyrelserne, og at man har kunnet opnå at minimere lånernes indflydelse ved selvsupplering. Jeg synes, det er uacceptabelt, at et institut som Nykredit ikke vil medvirke til hemmelig afstemning, og at man fra boligministerens side understøtter Nykredits synspunkt med, at det var af praktiske grunde.

I forgårs fik vi meddelelse fra Nykredit om, at man i anledning af valget havde tilskrevet samtlige låntagere med en brochure. Hvad i alverdens riger og lande var der til hinder for, at Nykredit i den forbindelse havde medsendt en stemmeseddel? Den bedste dokumentation for, at man er låner, er vel, at man får en årsopgørelse. Således kunne man have sikret hemmeligt valg. Det havde ikke kostet en krone, der havde ikke været noget bureaukrati i det.

Men hvis vi tror på, at kreditforeningerne vil selv – det havde jeg egentlig været indstillet på at jeg godt ville acceptere – så må vi tro om igen. Der må politiske indgreb til, og jeg håber på, at demokratiet her i huset er af en sådan art, at vi vil sikre, at låntagerne bestemmer i deres egne foreninger.

(Kort bemærkning).

Baadsgaard (S):

Det er til fru Kirsten Jacobsens bemærkning om demokratiet i kreditforeninger, og det har også relation til hr. Holger K. Niensens bemærkninger.

[Baadsgaard]

Der skal ikke herske nogen tvivl om, at vi i Socialdemokratiet mener, at det demokrati – hvis vi kan kalde det sådan – der findes, skal styrkes. Ingen tvivl om det. Jeg håber blot – og det har kreditforeningerne så mulighed for at leve op til – at de selv finder ud af det inden ret længe. De skal jo lige have deres vedtægter ændret i de lovformelige forsamlinger, de foreløbig har, inden de kan ændre det. Men ellers mener jeg også – og det mener vi i Socialdemokratiet – at vi bør styrke det demokrati, der findes; det bør være et reelt demokrati.

Der er ikke noget at sige til, at fru Kirsten Jacobsen gør en hel del ud af sin glørværdige indsats; det skal jeg ikke bebrejde hende, og det er da også rart at få historien repeteret en gang imellem. Men jeg vil gerne spørge fru Kirsten Jacobsen, når nu vi er så optaget af det medlemsdemokrati, der bør findes, om fru Kirsten Jacobsen mener, at medlemmerne fortsat skal have indflydelse over kreditforeningerne, når de bliver til aktieselskaber.

Ved tredjebehandlingen af realkreditloven i sin tid stemte fru Kirsten Jacobsen jo imod, at medlemmerne af den forening, som skulle eje realkreditaktieselskabet, skulle bevare den bestemmende indflydelse. Så lyder det jo lidt hult, når man rejser land og rige rundt og taler om medlemmernes indflydelse, hvis man fortsat er imod, at de foreninger, der kommer til at eje aktieselskaberne, skal bevare den bestemmende indflydelse.

Derfor vil jeg gerne spørge, om fru Kirsten Jacobsen har ændret opfattelse på det område, for det blev udtalt behårdt ved den sidste behandling af realkreditloven her i Folketinget i sin tid.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Siden hr. Baadsgaard nu stiller et spørgsmål, vil jeg da også gerne stille et spørgsmål til hr. Baadsgaard, som gjorde meget ud af, at man skulle styrke demokratiet i kreditforeningerne. Dét tror jeg vi er helt, helt enige, men betyder det også, at hr. Baadsgaard er enig med sin partifælle Christen Sørensen i, at det ville være et rimeligt krav, at hvis kreditforeningerne skal omdannes til aktieselskaber, så skal det først ske efter en urafstemning mellem de almindelige lånere? Mener hr. Baadsgaard, at det ville være en god idé, og vil Socialdemokratiet i

givet fald være med til at foreslå en ændring af loven, så noget sådant bliver lovfæstet?

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Jeg skal gerne svare hr. Baadsgaard, også selv om jeg glemte brillerne; jeg kan det sikkert i hovedet.

Det handler om, at man er begyndt at diskutere noget nyt, nemlig om lånerne skal bestemme, hvordan en kreditforening skal styres, eller Folketinget skal. Vi kan have hver vores opfattelse af, hvordan vi ville styre kreditforeningerne, og dér ville jeg jo nok have en superliberalistisk holdning, som gik ud på, at vi egentlig godt kunne ophæve realkreditloven, men det er i virkelighedens verden og i dette Folketings verden umuligt, og derfor må vi forholde os til tingene, sådan som de er.

Men dér, hvor jeg har ændret opfattelse, eller dér, hvor vi er kommet til at diskutere noget nyt, er dette, at jeg synes, at så længe en kreditforening er en forening – og det er to af dem i hvert fald endnu – kan man ikke gøre noget mere demokratisk end at lade medlemmerne gennem en urafstemning bestemme foreningens fremtid.

Det, Socialdemokratiet og hr. Baadsgaard gjorde, da man ændrede realkreditloven, var at bestemme på lånernes vegne. Ganske vist sagde man, at instituttet skulle have bestemmende indflydelse i fonden, men eftersom lånerne ikke havde noget flertal i instituttets ledende organer, hjalp det fedt. Men hr. Baadsgaard kan hjælpe demokratiet på vej ved at gå op og give tilsagn om, at Socialdemokratiet vil gå ind for, at der laves en urafstemning blandt foreningens medlemmer, og at der laves regler for, hvordan vedtægterne skal ændres, således at det kan finde sted. Der er mulighed for at lave ændringer af realkreditloven om det, og det ville virkelig være en håndsrækning til demokratiet. Og det fortjener lånerne, for det er trods alt dem, der skal betale regningen for alle de her eventyr, vi har set.

(Kort bemærkning).

Baadsgaard (S):

Ja, jeg forstår, at der er en forskel fra dengang, da vi i sin tid havde det egentlige forslag til realkreditlov til behandling, for da mente fru

[Baadsgaard]

Kirsten Jacobsen, at når blot aktionærerne havde den bestemmende indflydelse, var det tilfredsstillende. Det var vi ikke tilfredse med på det tidspunkt; vi fastholdt, at det skulle være låntagerne; og efter de gældende vedtægter i de to kreditinstitutter, der er foreninger, er det også låntagerne, der har flertallet; de andre kan i hvert fald ikke have flertallet, for at sige det omvendt.

Vi er tilhængere af, at vi får et demokrati i kreditforeningerne, uanset om de omdanner sig til aktieselskaber eller de forbliver kreditforeninger, men vi vil gerne have et decentraliseret demokrati. Jeg synes, at hr. Holger K. Nielsen og fru Kirsten Jacobsen vil have, både at Folketinget skal bestemme over tingene, og samtidig at medlemmerne skal bestemme.

Hvad angår urafstemningen, mener jeg, at når vi har det reelle demokrati i kreditforeningerne, hvor det er medlemmerne, der indsætter bestyrelsen, bør det foregå efter klarere regler end dem, vi har nu – også mere demokratiske regler, ingen tvivl om det – og så bliver det op til disse organer at finde ud af, hvordan de vil håndtere den sag. Ellers er der jo ingen grænser for, hvad det næste bliver, så vi alligevel herinde skal beslutte os for at bestemme hen over demokratiet ude i foreningerne eller aktieselskaberne.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Det, det handlede om dengang, var jo, at Socialdemokratiet sagde: Instituttet skal have bestemmende indflydelse efter en omdannelse.

Hvis man først var omdannet, mens lånerne var i mindretal, var det efter min mening ligeegyldigt, for så var det et finansielt supermarked, og så var det såmænd ligeegyldigt, hvem der bestemte.

Men det, som jeg synes man skal gøre, er, at man, inden det bliver et finansielt supermarked, skal give lånerne lejlighed til at udtale sig. Og det, vi skal gøre her i Folketinget, er faktisk kun at pålægge realkreditinstitutterne at have nogle vedtægter, som sikrer almindelig demokratisk indflydelse for medlemmerne – og så skal vi se at få det gjort i en fart, så de ikke har nået at omdanne sig til finansielle supermarkeder. De har jo både ejendomsmæglerkæder, banker og forsikringsselskaber, og det er gudhjælpemig snart så indviklet, at institutterne ik-

kø engang selv kan finde ud af det, man ved ikke engang, hvilken afdeling man tilhører.

Så vores indsats skal være, at vi gør det muligt for lånerne ved, at vi pålægger institutterne sådanne vedtægter. For lad være med at være så naive at tro, at de institutter, som har lavet hele det her hurlumhej, frivilligt giver magten fra sig, aldrig i livet! De går rundt og fortæller til dagspressen om, hvor demokratiske de er, men vi, der har prøvet at få demokratiet igenem i forbindelse med opstilling, vil kunne smadre lige så mange sager i hovedet på pressen, som vi kunne i forbindelse med overbelånings-sager, om, hvordan demokratiet netop ikke fungerer, hvordan det bliver trådt under fode, hvordan bestyrelse osv. gør alt, hvad de kan, for at dette demokrati ikke skal fungere, således at de gamle pinger fortsat kan sidde og bestemme.

Dermed kan de også bestemme fremtiden, hvis ikke Folketinget tager initiativet til at sikre en vedtægtsændring, sådan at lånerne f.eks. kan få indkaldt til en ekstraordinær generalforsamling i Kreditforeningen Danmark, hvis dette skulle være nødvendigt, eller til et nyt styrelsesrådvalg. Det er de muligheder, vi skal give lånerne. Det er dér, vi har brug for Socialdemokratiets hjælp; hvor er Socialdemokratiet henne?

Formanden:

Jeg har tidligere nævnt, at jeg har meget stor tillid til, at folketingsmedlemmerne selv kan klare tingene, så det er ikke nødvendigt at påkalde højere magters, herunder Vorherres, hjælp fra talerstolen.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Det kan da godt være, at fru Kirsten Jacobsen er en smule ulogisk i forhold til, hvad hun har sagt tidligere, men det sker jo så tit. Den er dog størst, som overvinder sig selv, som det gamle ordsprog siger, og sandheden er, at fru Kirsten Jacobsen i dag notorisk går ind for en demokratisering, det gør hun jo.

Når hr. Baadsgaard argumenterer med, at der er demokrati i kreditforeningerne, så kan det kun være demokrati i den gammelsocialdemokratiske forstand, som jeg troede var død hos Socialdemokraterne. Der er jo ikke særlig meget demokrati i kreditforeningerne. Det er

[Holger K. Nielsen]

jo, som fru Kirsten Jacobsen sagde, apparatet, der sidder på det hele. Vi, der har været i gang med at opstille alternative kandidater til Nykredit, har erfaret, at det demokrati er rent øst-europæisk eller gammel-socialdemokratisk, hvis man kan bruge det udtryk. I hvert fald har det ikke ret meget at gøre med reelt demokrati, og derfor kunne det da godt være, at vi her i Folketinget skulle beskæftige os med den ting. Jeg er enig med hr. Baadsgaard i, at det ikke er det bedste, at vi gør det, men hvis det ikke kan være anderledes, så synes jeg, vi skal gøre det.

Siden hr. Baadsgaard nu er så optaget af, at vi skal have demokrati, men han samtidig afviser, at der skal holdes urafstemning, hvis foreningerne skal omdannes til aktieselskaber, som hans partifælle Christen Sørensen har foreslået, så vil jeg godt have nogle mere konkrete bud fra Socialdemokratiet på, hvad Socialdemokratiet forestiller sig der skal ske for at styrke demokratiet. Eller mener hr. Baadsgaard virkelig i fuld alvor, at det er et reelt demokrati, der i øjeblikket er i kreditforeningerne?

Formanden:

Der er plads til to korte bemærkninger endnu, derefter vil vi give de resterende ordførere en chance.

(Kort bemærkning).

Baadsgaard (S):

Nu vil jeg nødig have, at hr. Holger K. Nielsen misforstår mig totalt. Jeg gav udtryk for en alvorlig og dybtfølt kritik af det såkaldte demokrati, der er i kreditforeningerne. Men det, jeg gerne ville frem til, er, at det demokrati, der bliver udviklet, vokser ud af medlemmernes interesse for det og ikke så meget bliver noget, vi dirigerer herindefra.

Men jeg forstår, at det for SF er blevet et spørgsmål om centralisme: Vi bestemmer herindefra, hvordan man ude i foreningerne skal fastsætte reglerne – og for hvilke andre foreninger vil man så ikke fastsætte demokratiregler næstefter?

Jeg mener, at kreditforeningerne skal have mulighed for at ændre det, og jeg tror også, de ændrer det. Hvis de ikke gør det, så vil jeg bestemt ikke udelukke, at vi herindefra skal tage hånd om spørgsmålet, også med vedtægtsbestemmelser eller nogle principper for vedtægter, så vi er sikre på, at det ægte demokrati slår igennem.

Og så mangler jeg stadig væk et svar fra fru Kirsten Jacobsen. Jeg skal lige understrege, at fru Kirsten Jacobsen jo selv var tilhænger af, at kreditforeningerne fik mulighed for at omdanne sig til aktieselskaber, det lå jo i loven på det tidspunkt. Er man gået væk fra det synspunkt? Er fru Kirsten Jacobsen nu tilhænger af, ifald man omdanner sig til aktieselskab, at fastholde den aktieselskabsejende fonds/forenings indflydelse over aktieselskaberne? Det er meget vigtigt, at vi får det klaret. Hvis man ikke er tilhænger af det, så nytter det jo ikke ret meget, at man får medlemsindflydelse over foreningen, hvis foreningen ikke har indflydelse over aktieselskabet.

Formanden:

Så kommer den sidste korte bemærkning til fru Kirsten Jacobsen.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Det er sjældent, jeg til formanden for Folketingets Boligudvalg siger: Det er noget værre vrøvl!

Det var noget værre vrøvl. Det handler ikke om, hvorvidt jeg er tilhænger af aktieselskaber eller ej, for der er ingen af de to foreninger, som har fået boligministerens og Finanstilsynets tilladelse til at blive omdannet til aktieselskaber. Hvis et flertal i dette Folketing fortæller boligministeren, at han lige kan vove på at give den tilladelse, så er det fuldstændig ligegyldigt, hvad Kirsten Jacobsen mener.

Men for at forklare hr. Baadsgaard, hvad jeg mener, så er min og Fremskridtspartiets holdning, som vi ville gennemføre, hvis vi havde 90 mandater, at vi ville gøre op med lånerne, vi ville fjerne den solidariske hæftelse, og vi ville gøre op med reservefondene. Så kunne kreditforeningerne blive, hvad de ville, og de kunne konkurrere sig ihjel for deres egne penge.

Men alle andre her i salen vil have regulering, og når man vil have regulering, så må man også have kontrol. Og hvis man vil have regulering og foreningsdrift, så må man jo sikre sig, at lånerne i det mindste kan bestemme i den forening, hvis underskud de skal betale.

Når den superliberalistiske holdning, jeg i grunden deler med det tidligere medlem hr. Laue Traberg Smidt – og det er vi nok de to eneste i miles omkreds der gør – ikke kan komme

[Kirsten Jacobsen]

igennem her i salen, forholder jeg mig til virkelighedens verden, og derfor siger jeg, at det næstbedste må være, at de, der skal betale regningen, også bestemmer, hvor stor den kan blive.

Det handler ikke om en eller anden underlig fusion imellem Unibank og Nykredit, nej, det handler om, hvilken besked Socialdemokratiet sammen med et flertal herinde giver boligministeren; derefter haver han sig nemlig at rette.

Formanden:

Vi vender os til ordførerrækken.

Sonja Albrink (CD):

Ændringen af realkreditloven, som vi har til første behandling i dag, har et godt sigte, nemlig at skabe øget konkurrence på realkreditområdet. Ligeledes mener vi, den interne revision har et godt sigte. Lovforslaget åbner med den ny adgang til at skifte realkreditinstitut mulighed for låntagerne og forbrugerne til at vælge mellem realkreditinstitutterne, hvilket er et godt incitament.

Centrum-Demokraterne har dog et par spørgsmål, som vi ønsker uddybet. Det ene er, om låntagerne ikke bør have mulighed for at vælge mellem forskellige långivere på ejendomsfinansieringsmarkedet, hvis sigtet med lovforslaget fuldt ud skal tilgodeses. Lovforslaget giver ikke adgang til at udskifte lån, optaget i pengeinstitutter mod udstedelse af ejerpantebrev, med et billigere realkreditlån, uden at der udløses stempelafgift. Tilsvarende gælder for udskiftning af pensionskasselån.

Det sidste spørgsmål, jeg ønsker uddybet, er den interne revision, som flere ordførere har været inde på – det er det, vi omtaler som kreditvurderingskorpset.

Centrum-Demokraterne håber, at vi kan få et godt og grundigt udvalgsarbejde, som belyser disse problemer.

Jørgen Estrup (RV):

Efter at fru Kirsten Jacobsen har gennemgået realkreditens nyere historie, kan vi andre jo slippe lidt billigere med en henvisning. Der er ingen tvivl om, at det, der er sket i det sidste halve år, også har nødvendiggjort nogle ændringer, og derfor vil jeg indledningsvis sige, at vi fra radikal side har stor sympati for lovforslaget. Vi har ikke mindst sympati for, at der ska-

bes mere konkurrence mellem kreditinstitutterne, og vi har også sympati for, at der på nogle punkter strammes ganske væsentligt op.

Men spørgsmålet er – og det synes jeg er rimeligt at tage op her ved første behandling – om man har fundet den rigtige form. Når jeg læser lovforslagets bemærkninger om den interne revision, så må jeg sige, at jeg har svært ved at se, at det, man har med at gøre her, er en gående, dvs. faktisk fungerende, finansiel erhvervsvirksomhed; det minder mere om et kontor i Boligministeriet, der skal styres. Og det synes jeg ikke er nogen god idé, det har faktisk al mulig udsigt til at føre til bureaukrati og i praksis at være for dyrt og uadministrerbart.

Derfor skal vi have kigget meget godt efter i sømmene, at det ikke er en Storm P.-maskine, vi får bygget op, men at det faktisk er noget, der tager fat på de problemer, vi har konstateret i den forløbne tid. Jeg tror, vi skal finde andre mekanismer end at ansætte et uafhængigt vurderingskorpset; det må være muligt igennem stikprøvekontrol og på anden måde, hvor man ikke tager ansvaret fra realkreditinstitutterne, men giver dem en vejledning og en hjælp til at styre virksomheden, at få opbygget noget, som sikrer låntagerne og offentligheden den fornødne garanti.

Dernæst vil jeg godt sige, at jeg deler det synspunkt, at vi skal have gjort noget ved demokratiet i realkreditinstitutterne. Vi har haft en lang debat, og der er ikke nogen grund til at gå yderligere i dybden, men jeg synes, vi skal bruge udvalgsarbejdet til at se, om der ikke er mulighed for at finde nogle minimumsgarantier, som sikrer, at der faktisk i de realkreditinstitutter, vi har som foreninger, er den nødvendige garanti for demokrati.

Lad mig blot som det sidste føje til, at jeg er enig med hr. Jørn Pedersen, der bad om en redegørelse for, hvilke erfaringer man egentlig har med 50-årige lån i det private udlejningsbyggeri. Inden vi blot udskyder revisionen og dermed forlænger ordningen, bør vi også vide, hvad det egentlig er, vi har indskibet os i, og derfor vil det i hvert fald være en forudsætning, at en sådan analyse faktisk giver grund til forlængelse, for at vi kan give tilslutning til den udskydelse.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

[Kirsten Jacobsen]

Det er altså ikke for at omgå formandens besked om, at jeg ikke kunne få udvidet taletid, at jeg tager så mange korte bemærkninger, men fordi jeg faktisk har noget at sige.

Hr. Jørgen Estrup har jo ret i, at den interne revision er som at sætte ræven til at vogte gæs, men jeg synes nok, at hr. Jørgen Estrup udviste ret meget optimisme, når han sagde, at man kunne bare give dem en vejledning. Herregud, de har haft en realkreditlov med straffebestemmelser, men den er de fuldstændig og totalt og bedøvende ligeglade med. En vejledning ville rage dem en høstblomst.

Nej, det, man skal gøre, er, at man skal styrke ansvaret for bestyrelsens medlemmer, og så skal man – undskyld, formand, jeg var lige ved at sige det igen – drage bestyrelsesmedlemmerne til ansvar for de lovovertrædelser, som de begår eller medvirker til.

Det er skandaløst at se disse kreditforenings-sager, Nordisk Fjer og andet, vi har været vidne til. Det er dette Folketings forpligtelse at sørge for, at man skal stå til ansvar for de handlinger, man foretager sig, når man sidder i en bestyrelse. Det skal ikke være en eller anden professionel pingvirksomhed, hvor man sidder på bagsædet af en BMW med en mobiltelefon og styrer fra det ene møde til det andet og får udbetalt 100.000 kr. eller mere. Man kan se i Den Blå Bog, at nogle kan sidde i 50 på én gang. Sådanne ting kunne vi gøre noget ved, men vi kunne i hvert fald i realkreditlovhenseende sørge for, at det medførte ansvar. Det er utåleligt at tænke på, at alle de ting, der er sket i kreditforeningerne, ikke har medført, at noget bestyrelsesmedlem er draget til ansvar for nogen af de handlinger. Der er en chef for en direktion, som er gået af »egen fri vilje«, og en formand for en bestyrelse er også gået, men at drage dem til ansvar efter loven er ikke sket. Det bør og skal ske!

(Kort bemærkning).

Jørgen Estrup (RV):

Det kan jeg sådan set gøre meget hurtigt, for når jeg brugte udtrykket vejledning, var det en af de funktioner, som man skulle have ud af at stramme revisionen op. Det er oplagt, at der også skal noget mere håndfast til.

Jeg synes, vi skal overveje, hvad det er for en slags ansvarspådragelse, der kan være tale om. Jeg er sådan set ikke uenig med fru Kirsten Jacobsen i, at det bør der også kunne være tale om

i visse situationer, men jeg synes, at parallellen først og fremmest skal være til den, der i almindelighed gælder, når man har erhvervsvirksomheder, der er gående. Hvis man overtræder lovgivningen, er man i almindelighed også strafansvarlig. Det er den slags paralleller, vi skal have trukket.

Lysholm Christensen (KRF):

Kristeligt Folkeparti finder det meget positivt, at der efter dette forslag gives mulighed for at skifte til en anden realkreditinstitution, hvis man har lyst til det. Der skal fremover være mulighed for at yde lån til indfrielse af lån fra andre kreditinstitutter. Vi ser på det på den måde, at det er helt naturligt, at man indføjer denne bestemmelse i relation til større konkurrence i sektoren.

Så tager forslaget også sigte på at styrke tilliden til realkreditinstitutterne, og det er desværre påkrævet efter sommerens heftige debat. Kritikpunkter af større eller mindre saglighed har været rettet imod sektoren. Men vi må nok sige, at der er brug for at få strammet op visse steder for at få genskabt tilliden. På den baggrund finder vi det helt naturligt, at man kommer med de forslag, som ligger i lovforslaget. Vi kan principielt medvirke til, at man nu får styrket den interne revision, at man får en registrering i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, at der også skal indføres regler om tredjelandes filialer her i landet og et endeligt tilsyn af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Vi har ikke noget principielt at indvende mod disse ting, men der kan naturligvis være visse forhold, der skal undersøges lidt nærmere i udvalgsarbejdet.

Så er der endelig udskydelse af lovrevisionen om adgang til 50-årige indekslån. Men viser det sig – det ville være interessant at få det undersøgt hurtigst muligt – at der er nogle uheldige virkninger af disse meget lange lån, er der altså ingen grund til at vente med en lovrevision. Personlig må jeg sige, at 50 år er en meget lang periode, og vi kan meget nemt komme ud i situationer, hvor det, man har belånt, har mistet sin værdi, før lånet er indfriet, og det er et uheldigt princip. Det er måske noget af det, vi hurtigst muligt skal have undersøgt lidt nærmere, om der er nogle uheldige virkninger af disse meget lange lån, så vi kan få rettet op på eventuelle misforhold der.

Men vi medvirker positivt til udvalgsarbejdet om lovforslaget.

[Boligministeren]

Boligministeren (Svend Erik Hovmand):

Må jeg allerførst sige tak for tilslutningen til forslaget. Vi har nu haft en debat, hvor man har været langt omkring: Spørgsmål om demokrati i kreditforeningerne og om overbelåning – noget, som vi vender tilbage til, håber jeg, inden ret længe – og en lang række andre ting.

Jeg skal i det, jeg nu siger, koncentrere mig om selve lovforslaget, fordi der foregår en debat og en udvikling, f.eks. om demokrati i institutionerne lige netop i dette øjeblik eller i disse uger. Jeg synes, at de bemærkninger, der er faldet i dag, er værdifulde at have i baghovedet, når vi ser, hvad organisationerne selv finder frem til.

Flere har været inde på spørgsmålet om intern revision. Jeg vil gerne benytte denne lejlighed til at rette en misforståelse, hvis der skulle være anledning til det, i spørgsmålet om, hvad der ligger i begrebet intern revision, sådan som det er formuleret i lovforslaget.

Jeg understreger, at der ikke med dette lovforslag er lagt op til et centralt, statsligt vurderingskorps, som skal afløse det vurderingssystem, vi kender i dag. Det vil jeg gerne sige helt klart. Det er heller ikke et første skridt i en sådan retning.

Der er lagt op til at gennemføre en efter min opfattelse helt nødvendig kontrol af de værdiansættelser, som i øjeblikket finder sted. Jeg skal ikke her foruddiskontere en diskussion og en debat, vi kan tage på et senere tidspunkt i udvalget om disse ting, men bare understrege, at det, der her lægges op til, er altså ikke en statslig central, et statsligt vurderingskorps, der skal erstatte det nuværende vurderingssystem, derimod et redskab, som sikrer, at vi får en mere effektiv og en optimal sikkerhed for, at de regler, der er på området, også bliver efterlevet under ansvar over for den bestyrelse og den ledelse, som naturligvis har ansvaret.

Lad mig så sige til spørgsmålet om edb – jeg tror, det var hr. Holger K. Nielsen, der rejste spørgsmålet – at det også er en ting, der er taget fat på. Jeg håber også, at vi herigennem kan bidrage til at få en større sikkerhed for, at systemet kommer til at fungere bedre.

Derudover skal jeg sige, at der under debatten her har været rejst en række mere teknisk prægede spørgsmål, og dem glæder jeg mig til at vende tilbage til i udvalget. Jeg har opfattet debatten sådan, at der har været en generelt po-

sitiv holdning til de initiativer, der ligger i lovforslaget. Det er klart, at der kan være tekniske spørgsmål, som vi naturligvis skal have undersøgt og vurderet i udvalget. Jeg glæder mig og ser frem til et sådant udvalgsarbejde.

Holger K. Nielsen (SF):

Det glæder mig naturligvis, at spørgsmålet om edb-samkøring er ved at komme i gang; men det undrede mig lidt, at boligministeren i sit svar helt forbigik det centrale problem, som vi har haft fremme under debatten, nemlig demokratiet i kreditforeningerne.

Der var nogle bemærkninger, javist! Men spørgsmålet er jo, om regeringen er villig til at diskutere, at der i denne revision af realkreditloven også kommer ændringer med, som kan styrke demokratiet i kreditforeningerne. Det er det centrale spørgsmål, og det vil jeg egentlig gerne have om ministeren ville kommentere allerede i dag her under førstebehandlingen.

Det er korrekt, at vi skal have en række tekniske spørgsmål afklaret under udvalgsbehandlingen, men dette helt centrale spørgsmål tror jeg det ville være relevant om ministeren ville kommentere allerede under førstebehandlingen.

Kirsten Jacobsen (FP):

Jeg er også overrasket over, at boligministeren ikke nævnte demokratiet i relation til denne ændring.

Der foreligger en pressemeddelelse fra Statsministeriet, hvoraf det klart fremgår, at det er statsministerens ønske at sikre lånerne større indflydelse, sikre lånerne bedre medbestemelsesret; og selv om det er andre ord end demokrati, oversætter jeg dem ved det. Jeg vil som hr. Holger K. Nielsen finde det meget magtpåliggende at få et svar fra boligministeren. Ministeren siger, at det ikke er et centralt styringsapparat, et statsligt vurderingsapparat, det handler om. Det kan man jo være glad for eller ked af – hr. Mejdahl er glad for det – jeg er nærmest ligeglad. Jeg hæftede mig nemlig meget mere ved det næste: at det skulle være en kontrol med de værdiansættelser, der finder sted. Det er der ved Gud også brug for. Undskyld, formand. Det er netop det, det handler om. Det er værdiansættelserne, som har gjort, at overbelåninger overhovedet har kunnet finde sted.

[Kirsten Jacobsen]

Jeg vil godt spørge, om boligministeren vil sikre, at man – nu tager jeg et konkret eksempel, som findes at læse i Finanstilsynets rapporter – i fremtiden undgår, at vurderingsmænd i Ålborg vurderer til låneefterretning på projekter i Sønderborg, på trods af at den lokale vurderingsmand i Sønderborg fraråder instituttet at give lånet og siger, at det nærmest er vanvittigt, og at vurderingsmanden fra Ålborg så vurderer anderledes, selv om han aldrig nogen sinde har været i Sønderborg. Hvis det er sådanne kontroller, man vil have ind, hilser jeg det med glæde.

Ministerens skal også være opmærksom på, at når man snakker om, at man skal have et redskab, er en af grundene til, at denne blaffen i værdiansættelserne kunne ske, jo, at Realkreditilsynet lå i Boligministeriet. Det var et særligt kontor, og det var fuldstændig og aldeles uegnet til opgaven og fuldstændig ineffektivt.

Jeg vil gerne sige, at jeg har været i Finanstilsynet, efter at tilsynet er flyttet derover, og jeg har fået det indtryk, at man i hvert fald fra ledelsen giver udtryk for at have mere check på tingene.

Jeg vil godt spørge ministeren, om ministeren kunne tænke sig at pålægge institutterne en tvungen indberetningspligt. Det er noget af det, der ville hjælpe, for det kan de nemlig ikke lide. Så glemte jeg de 50-årige indekslån.

Fremskridtspartiet er positivt over for ministerens forslag.

Boligministeren (Svend Erik Hovmand):

Jeg skal ikke forlænge debatten væsentligt, kun gøre to bemærkninger til det sidste.

Jeg tror, at vi alle sammen gør os selv en god tjeneste ved at gennemlæse det materiale, som, håber jeg, meget snart vil foreligge for Boligudvalgets medlemmer. Jeg tror også, at jeg kan føje til, at jeg har en stærk forventning om, at de ønsker og de hensyn, som har været bragt frem her i dag, vil blive tilgodeset i det materiale.

Så lad os tage den debat om disse overbelåningssager, når vi har det grundlag, som vi alle sammen har bedt om at få, at diskutere ud fra.

Så til spørgsmålet om demokrati. Jeg vil gerne sige, at det er min klare opfattelse, at den diskussion, der har været omkring demokratiet, ikke er gået sporeløst hen over institutterne. Der er i institutterne en stor optagethed af den fremtidige demokratiske styreform, og der arbejdes

også heftigt og internt meget med at finde nye modeller. Det er ikke nogen nem sag, når det er organisationer med 600-700.000 mennesker, vi her taler om. Men jeg tror, alle er optaget af at finde bedre løsninger.

Her er det vel et spørgsmål, om det ikke ville være hensigtsmæssigt, at vi fra Folketingets side lige holder vejret et øjeblik og ser, hvad de kommer frem til.

Jeg har bemærket de udtalelser, der er faldet her i dag, og jeg tror, at også andre vil lægge mærke til disse udtalelser.

Derfor synes jeg, at det er et godt udgangspunkt for de videre overvejelser. Vi har haft, synes jeg, en interessant diskussion, og jeg synes, at der er sagt mange interessante og værdifulde ting. Så derfor: Lad os nu lige holde vejret og se, hvad der kommer på bordet.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Det er selvfølgelig en måde at komme nemt ud af det på at henvise til at have tillid til de nuværende ledelser. Jeg er nødt til at fortælle boligministeren, at hvis der er nogen, jeg ikke har tillid til – bortset fra den ledelse, der er skiftet ud – er det kreditforeningernes nuværende ledelse. Hvis man er så naiv i regeringen, at man tror, at de vil grave deres egen grav, synes jeg, man skal tænke sig om en ekstra gang.

Jeg har da også noteret mig alle de positive udtalelser, der er kommet fra lederne, men jeg har i modsætning til boligministeren i praksis oplevet, hvad de mener med det. I forbindelse med opstillingen af alternative kandidater til Nykredit er listen over de sager, hvor bestyrelsen modarbejder demokratiet, efterhånden legio. Det er sådan, at efter de nugældende vedtægtsregler i Nykredit er det sværere at opstille til Nykredit, end det i sin tid var at opstille til Folketinget.

Dernæst er det jo sådan, når man skal stemme til Folketinget, at man i det mindste sikres hemmelig afstemning. Når man skal stemme i Nykredit, skal man vedlægge CPR-numre og lånumre sammen med sin stemmeseddel. Hvis man vil have ond vilje, er Nykredit i stand til at lave to edb-registre, ét over vennerne og ét over fjenderne, og så kan de slå op og se, når de vil have lån, om de tilhører den ene eller den anden fløj.

[Kirsten Jacobsen]

Hvis regeringen er så naiv, at den tror, at en ledelse, som har været medvirkende til, at noget sådant kan ske, og som anvender den slags praksis, selv vil være med til at give lånerne større indflydelse, må den tro om igen. Det er de nuværende ledelser og de nuværende selvsupplerende bestyrelser, som har frataget lånerne flertallet. Lånerne havde for ganske få år siden flertallet, men ved hjælp af selvsupplering har man fjernet det. Derfor er det her i huset, vi må give dem nogle retningslinjer, som de skal rette sig efter.

(Kort bemærkning).

Baadsgaard (S):

Med stor risiko for at blive taget til indtægt for at forsvare det eksisterende valgsystem i kreditforeningerne vil jeg alligevel, for at sagen kan være helt velbelyst, spørge fru Kirsten Jacobsen, om fru Kirsten Jacobsen ikke er klar over, at det er en revision, det er Nykredits revisionsafdeling, der skal modtage disse stemmesedler og checke, om de er medlemmer, dvs. låntagere. Stemmesedlerne kommer ikke kreditforeningen i hænde, men kun navnene. Hvis ikke man er bekendt med det, gør det så ikke en ændring i de udtalelser, der er fremsat? Hvordan vil fru Kirsten Jacobsen i øvrigt kontrollere, at de stemmesedler, der kommer ind, vitterlig er stemmesedler fra långivere, altså nogen, der er berettiget til at afgive deres stemme, hvis ikke man skal aflevere sit navn sammen med, at man stemmer, og derefter lade et revisionsinstitut stå for modtagelsen og kontrollen?

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

I mit første indlæg, hr. Baadsgaard, redegjorde jeg for, hvordan man ville kunne have sikret en hemmelig afstemning.

Jeg vil gerne sige til Socialdemokratiet, at jeg er bekendt med, at det er revisionsinstituttet, der skal have det tilsendt. Men det er jo Nykredits revisionsinstitut, og der er ingen, som forhindrer Nykredit i at kræve lister udarbejdet af sit revisionsinstitut.

Man kan sige, at hvis man er pæne mennesker, afholder man sig fra det. Jamen hr. Baadsgaard, det ville svare til, at man ikke behøvede at håndhæve færdselsloven, for man er jo pæne mennesker. Man behøvede heller ikke at have

en straffelov i øvrigt, for hvis man er pæne mennesker, overholder man loven. Man har netop en lov for, hvis man overtræder den, at der så skal være visse sanktioner. Men den praksis, som er ved valget til Nykredit, giver mulighed for det, jeg skitserede.

Jeg vil gerne gentage det, som jeg sagde i mit første indlæg, så hr. Baadsgaard forstår det. Boligudvalget har lige modtaget et bilag fra Nykredit, hvori Nykredit meddeler Boligudvalget, at de har udsendt en brochure om valget til samtlige låntagere i forbindelse med årsopgørelsen for 1990.

Den bedste dokumentation for, at man er låntager, og at man har stemmeret, er, at man får en årsopgørelse. Derfor kunne Nykredit sammen med det brev have lagt en stemmeseddel og en vejledning, som man så kunne sende tilbage. Det ville ikke have kostet flere frimærker. Så havde man sikret, at der skete hemmelig afstemning, og man havde sikret, at kun låntagerne fik disse stemmesedler tilsendt.

Formanden:

Hr. Baadsgaard, en kort bemærkning. Nu skal vi passe på, at vi ikke udfører udvalgsarbejdet her i salen.

(Kort bemærkning).

Baadsgaard (S):

Jeg er helt enig med fru Kirsten Jacobsen i, at man lige så godt kunne tilsende de stemmesedler. Men jeg går ud fra, at fru Kirsten Jacobsen er enig med mig i, at uanset om man har gjort det på den måde eller ved rekvirerede stemmesedler, er man nødt til at kontrollere, når man får dem tilbage, at de kommer fra en låntager.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Boligudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op-hold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Udtræder: Hans Hækkerup (S)

Nyt medl.: Trøjborg (S)

Udtræder: Trøjborg (S)

Ny stedf.: Hans Hækkerup (S)

Formanden:

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 24. januar 1991, kl.10.00.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Retsudvalget (22/1 91):

Udtræder: Nør Christensen (CD)

Nyt medl.: Addi Andersen (CD)

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den dagsorden, der er opslået i salen.

Mødet hævet kl. 15.10

Det Udenrigspolitiske Nævn (23/1 91):

—————